

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในพื้นที่ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
The Development of Local Cuisine Video Media for Undergraduate
in Chom Thong Sub-District, Muang District, Phitsanulok Province

Received: 22/01/2567

Revised: 29/06/2567

Accepted: 30/06/2567

สุสิตร้า สิงโสม¹, วิรัชยา อินทะกันท์², ศรีไพร พรหมชาติ³, อธิพงษ์ พงษ์พวง⁴,
ธนพร ตีชะพันธุ์⁵, สิทธิชัย เสือมัน⁶ และวันทนา แดงเรือง⁷
Susitra Singsoom¹, Wirachya Intakan², Sriprai Promchat³,
Thiraphong Phongphuang⁴, Tanaporn Tichaphan⁵,
Sittichai Sueaman⁶ and Wantana Daengrueang⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และ 3) การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่นสำหรับการท่องเที่ยว แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่นสำหรับการท่องเที่ยว มีคะแนนประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) 82.86/83.57 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57)

คำสำคัญ: สื่อวีดิทัศน์, อาหารพื้นถิ่น, จังหวัดพิษณุโลก

¹⁻⁴ อาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹⁻⁴ Lecturer of Home Economics Program, Faculty of Science and Technology, Pibulsongkram Rajabhat University

⁵⁻⁶ นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

⁵⁻⁶ Students of Home Economics Program, Faculty of Science and Technology, Pibulsongkram Rajabhat University

⁷ กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

⁷ Student Development Division, Pibulsongkram Rajabhat University

Email: wirachya.i@psru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop local cuisine video media in Chom Thong Sub-District, Muang District, Phitsanulok Province. 2) compare academic achievement before and after studying using the video media in Chom Thong Sub-District, Muang District, Phitsanulok Province, and 3) evaluate student satisfaction with video media in Chom Thong Sub-District, Muang District, Phitsanulok Province. The sample group included 30 students of Home Economics Program by using simple random sampling, Faculty of Science and Technology, Pibulsongkram Rajabhat University. The research tools used in this study were the local cuisine video media, the study achievement measurement form, and the satisfaction measurement form. The statistics used for data analysis were efficiency values (E1/E2), mean, and standard deviation. The research findings were as follows: 1) The local cuisine video media for tourism had the highest quality assessment score, showing an efficiency value (E1/E2) of 82.86/83.57 which was satisfied with the 80/80 criterion, 2) The academic achievement of students revealed that their posttest scores were higher than those of the pretest, and 3) The students were satisfied with the video media at the highest level ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57)

Keywords: Video Media, Local Cuisine, Phitsanulok Province

บทนำ

สื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีความนิยมใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเนื่องจากเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและสามารถรับชมเพื่อทบทวนความรู้ได้หลายครั้งเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้นเนื่องจากสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงสามารถถ่ายทอดเรื่องราวไปยังผู้ชมจำนวนมากในเวลาเดียวกันด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วย การวางแผน การเตรียมการ การดำเนินงาน การติดต่อและการประเมินผล (กิดานันท์ มลิทอง, 2543) นอกจากนี้การรับชมสื่อวีดิทัศน์จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยเฉพาะทางตาและทางหูทำให้ผู้เรียนเห็นภาพและได้ยินเสียงที่สมจริงเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เกิดทักษะ เกิดกระบวนการคิด เกิดความเข้าใจและสามารถจดจำได้นาน (อดิศักดิ์ โคตรขุน, 2562) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและเหมาะสมต่อผู้เรียนซึ่งรายวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชนเปิดสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ผู้สอนได้จัดกิจกรรมสำรวจบริบทชุมชนและสืบค้นภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาบ้านท่าโพธิ์ หมู่ที่ 8 ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ด้านอาหารพื้นถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว วิธีการประกอบ

อาหารและการส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งรูปแบบการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยายเนื้อหาของรายวิชาที่มีจำนวนมากกับเวลาลงสำรวจชุมชนที่มีอยู่อย่างจำกัด พบว่าผู้เรียนส่วนมากจดจำเนื้อหาจากการที่ผู้สอนนำเสนอเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและไม่ได้ฝึกทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารพื้นถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้สอนจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom โดยเป็นรูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สร้างผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบรอบด้าน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่อวิดีโอที่สามารถเรียนได้ทุกเวลาและสถานที่ต่างๆด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนแบบกลับด้านจะมุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเองตามทักษะและความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกัน โดยนำช่องทางการเรียนของเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือหรือสื่อการเรียนรู้เพื่อยกระดับการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน (จิตาภรณ์ ชังกริส, 2559)

อาหารพื้นถิ่นเปรียบเสมือนมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาสามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตและบ่งบอกถึงสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ได้ตลอดจนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของวัฒนธรรมอาหาร ปัจจุบันนี้อาหารพื้นถิ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น จากความนิยมอาหารพื้นถิ่นที่เป็นพื้นฐานรากเหง้าทางวัฒนธรรมจึงถูกปรับใช้เพื่อเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของวัฒนธรรมอาหารถูกทำให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว (Commodification of Local Food) สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างความยั่งยืนและความภาคภูมิใจให้กับชุมชน (ภุรี ชุณหะจักร และชวลีย์ ณ ถลาง, 2564) นอกจากนี้อาหารพื้นถิ่นมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในรูปแบบการจัดสำรับอาหารพื้นถิ่นสำหรับนักท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาตลอดทั้งปีรวมทั้งมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปวิถีเป็นโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) รวมทั้งมีแหล่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่ที่ 8 หมู่บ้านท่าโพธิ์ ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาชุมชนรวมทั้งมีกิจกรรมการส่งเสริมทักษะอาหารพื้นถิ่นระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อใช้เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนบทบาทการเป็นผู้เรียนด้วยวิธีการรับ (Passive Learning) เปลี่ยนเป็นวิธีการเรียนรู้แบบรุก (Active Learning) โดยมีการพัฒนาเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้แบบรวดเร็ว เข้าถึงได้ง่ายตลอดจนเป็นสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นของชุมชนซึ่งส่วนใหญ่คนในชุมชนนิยมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้บุคคลภายในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่นโดยการบอกเล่ามากกว่าการถ่ายทอดองค์ความรู้ในรูปแบบเอกสาร ตำราหรือการจดบันทึก ดังนั้นการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้น

ถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวครั้งนี้จึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นของชุมชนไม่ให้เลือนหายไปตามกาลเวลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาสื่อวิถีทัศนอาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สื่อวิถีทัศน ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่อวิถีทัศนวิถีทัศนอาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538) เป็นรูปแบบการวิจัยศึกษากรณีเดียวสำหรับกลุ่มทดลองเดียวจัดกระบวนการเรียนด้วยบทเรียนวิถีทัศน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษากระบวนการพัฒนาสื่อวิถีทัศน ศึกษาภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นและการทบทวนเอกสารข้อมูลทุติยภูมิจากบทความวิจัย สื่อออนไลน์ ตำราและหนังสือที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแนวทางการพัฒนาสื่อวิถีทัศนสื่อวิถีทัศน จำนวน 20 เรื่อง รวมทั้งผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนชุมชนด้านอาหารพื้นถิ่นเพื่อเก็บข้อมูลอาหารพื้นถิ่นของชุมชนในประเด็นประเภทอาหารพื้นถิ่น การประกอบอาหาร การจัดตกแต่งอาหารพื้นถิ่นและความเชื่ออาหารพื้นถิ่นตามประเพณีของชุมชน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเตรียมออกแบบเนื้อหาและจัดทำบทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมีความทันสมัยตามสถานการณ์

2. ผู้วิจัยออกแบบเนื้อหาพร้อมทั้งชุมชนเพื่อเตรียมจัดทำบทเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นถิ่น และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่ามากกว่า 0.80

3. ผู้วิจัยผลิตสื่อวิถีทัศนอาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และนำสื่อครั้งนี้ทดสอบกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง (Try Out) จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นให้นักศึกษาเรียนด้วยบทเรียนวิถีทัศน เมื่อเสร็จ

สิ้นกระบวนการผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพ พบว่า สื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 จากนั้นไปใช้กับนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจริง

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ระหว่างเดือน กรกฎาคม - ตุลาคม 2566 ที่ลงทะเบียนในรายวิชา คหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 35 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นถิ่น และ3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่ามากกว่า 0.80 ซึ่งได้รับค่าคะแนนเฉลี่ยของสื่อวีดิทัศน์เท่ากับ 4.70 ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

2.แบบวัดผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นถิ่น และ3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่ามากกว่า 0.80 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 ค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.75 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.50 เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง

3.แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นถิ่น และ3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่ามากกว่า 0.85 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 ค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.75 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.50 เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบประเมินความพึงพอใจแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้นักศึกษารับชมสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 3 ครั้งในบทเรียนเรื่องอาหารท้องถิ่น หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจของสื่อและแบบวัดผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้สื่อ รายละเอียด ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับรายละเอียดของสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในรายวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน

3.2 นักศึกษาทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้สื่อ

3.3 นักศึกษารับชมสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 3 ครั้ง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ในบทเรียนเรื่องอาหารท้องถิ่น ในรายวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชนโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยให้นักศึกษาทำทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้สื่อและแบบประเมินความพึงพอใจของสื่อ

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยประเมินโดยการตรวจให้คะแนนที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ผู้วิจัยประเมินโดยการตรวจคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่นสำหรับการท่องเที่ยว กรณีศึกษาบ้านท่าโพธิ์ หมู่ที่ 8 ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์การแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยได้ปรับใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560) รายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลผล นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลผล นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลผล นักศึกษามีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลผล นักศึกษามีความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลผล นักศึกษามีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย การใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1.1 ผู้วิจัยผลิตสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยประกอบด้วยภาพเคลื่อนไหวและบทบรรยายเนื้อหา ตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการติดต่อและขั้นตอนการประเมินผล สื่อวีดิทัศน์

อาหารพื้นถิ่นประกอบด้วยเนื้อหา 1) เรื่อง ประเพณีอาหารท้องถิ่นและความเชื่ออาหารในงานประเพณีชุมชน 2) เรื่อง การประกอบอาหารท้องถิ่น และ 3) การจัดตกแต่งอาหารท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยความยาวของสื่อวีดิทัศน์นาน 30 นาที ดังภาพที่ 1 และผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน สื่อมีระดับคะแนนคุณภาพเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพที่ 1 สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1.2 ผลการคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน พบว่าได้ผลการทดสอบระหว่างเรียน (E1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.50 และผลการทดสอบหลังเรียน (E2) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.50 แสดงว่าการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ครั้งนี้มีประสิทธิภาพ 82.50/87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2545) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E1/E2)
ระหว่างเรียน (E1)	30	20	16.50	82.50	82.50/87.50
หลังเรียน (E2)	30	20	17.50	87.50	

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนโดยการใช้สื่อวีดิทัศน์สูงกว่าก่อนเรียน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน		คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน	
		($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)
การทดสอบความรู้	20	16.50	0.80	17.50	0.88

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.40) รองลงมา ได้แก่ ด้านระยะเวลาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.57) ด้านเนื้อหาในการนำเสนอ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.49) และด้านภาพและเสียง ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.81) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

รายการประเมินความพึงพอใจ	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.ด้านเนื้อหาในการนำเสนอ	4.60	0.49	มีความพึงพอใจมากที่สุด
2.ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.80	0.40	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.ด้านภาพและเสียง	4.55	0.81	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4.ด้านระยะเวลา	4.67	0.57	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.66	0.57	มีความพึงพอใจมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผลการประเมินคุณภาพสื่อมีระดับคะแนนคุณภาพเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ด้านผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นถิ่น และด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่ามากกว่า 0.80 มีเนื้อหาที่เหมาะสมสามารถส่งเสริมการฝึกทักษะให้กับผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนสามารถนำสื่อปรับใช้กับรูปแบบการเรียนสอนแบบ Active Learning ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตราภรณ์ ชังกริส (2559) ได้พัฒนาวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Flipped Classroom เรื่อง การตรวจร่างกาย รายวิชา การประเมินภาวะสุขภาพ พบว่าผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพสื่อมีอยู่ในระดับมากส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติที่สูงขึ้น

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ได้ผลการทดสอบระหว่างเรียน (E1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.50 และผลการทดสอบหลังเรียน (E2) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.50 แสดงว่าการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ครั้งนี้มีประสิทธิภาพ 82.50/87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 อาจเป็นเพราะสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างและกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายเกิดความรู้และเกิดทักษะปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เมื่อเปรียบเทียบผลก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าผลหลังเรียนมีสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของพรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร และคณะ (2566) ศึกษาการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง การพัฒนาการชุมชนทางประวัติศาสตร์สามบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลสงครามเขต 1 พบว่าประสิทธิภาพของสื่อมีค่า (E1/E2) ตามเกณฑ์ 80/80 หลังจากนักเรียนใช้สื่อพบว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีผลต่าง +4.39 คะแนน

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์อาหารพื้นถิ่น ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57) เพราะสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ภาพเคลื่อนไหวและเสียงการบรรยายที่สร้างความสนใจให้กับนักศึกษา จึงเกิดความรู้และเกิดทักษะปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของคณิตดา ปันติ และคณะ (2563) ศึกษาการผลิตสื่อวีดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานเย็บผ้าในรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสื่อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติงานและฝึกทักษะได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่เหมาะสมโดยบทเรียนสามารถแสดงเนื้อหาในลักษณะภาพเคลื่อนไหว มีเสียงบรรยายและภาพประกอบซึ่งเป็นตัวอย่างการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการศึกษาของณัฐกานต์ แก้วจันทพร และคณะ (2563) ศึกษาการผลิตสื่อวีดิทัศน์ด้วยเทคนิคการถ่ายทำในรูปแบบบีโรล เรื่องการทำขนมเปียกปูน พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้รับชมมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาสามารถนำไปใช้ต่อประโยชน์ได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

เอกสารอ้างอิง

กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณิตดา ปันติ ศุภฤกษ์ ทานาค และนัตยา ปิรันธนานนท์. (2563). *การผลิตสื่อวีดิทัศน์เชิง*

ปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานเย็บผ้าในรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียน

ระดับประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 35(1):113-122.

จิตราภรณ์ ช่งกริส.(2559). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Flipped Classroom*

เรื่อง การตรวจร่างกาย รายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์

มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่ 1-5.

นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

ณัฐกานต์ แก้วจันทเพชร นันทรัตน์ กลิ่นหอม และนฤธิตา สุดสงวน.(2566). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์
เทคนิคการถ่ายทำในรูปแบบบีโรล เรื่อง การทำขนมเปียกปูน.วารสารวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยบางกอก,3(1): 29-39.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร นันทวิธ อินธานี ธนพล วารินทร์ และปนัดดา พาณิชย์พันธุ์. (2566). การ
พัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลสงครามเขต 1.วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี,14(1): 113-126.

ภุรี ชุณหจรร และชวลีย์ ณ ถกลาง. (2564). องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอาหารและสวนประสม
ทางการตลาดบริการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงอาหารชายฝั่งทะเล
ตะวันตก. วารสาร วิทยาลัยดุสิตธานี, 15(1), 66-82.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

อดิศักดิ์ โคตรชุม. (2562). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงาน อาชีพและ
เทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารโครงการนวิทยาการ
คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, 5(2): 67 – 76.